

GENOEG ZJEVEN⁽¹⁾

Het was Lucien Van Schoors die in zijn inmiddels ruim bekend geworden dialectrubriek "*In t' Giesbaargs*" de "zjeven" aan het rollen bracht toen hij de socialistische internationale op zijn Giesbaargs publiceerde met de aanhef "*de zjeven moaken veel gedruéis...*"⁽²⁾

Ons medelid Albert Schrever greep deze aanhef aan en poogde de oorsprong van het woord zjeef (tjeef) te achterhalen zowel taalkundig als historisch⁽³⁾. Indien de oplossing etymologisch gezien (zjeef afgeleid van Jozef) nogal voor de hand lijkt te liggen, dan is ze niet zo evident voor wat betreft de herkomst, en de auteur opperde de mogelijkheid dat de spotnaam zjeef wellicht wel tot het Geraardsbergs taaleigen kon behoren. Ons medelid Louis De Cock ging in op deze probleemstelling, en toonde aan dat het woord en de spotnaam zjeef alleszins niet tot het exclusieve Geraardsbergse taaleigen behoorde (behoort) maar integendeel vermoedelijk in Gent is ontstaan en klaarblijkelijk in een verkiezingspamflet anno 1864⁽⁴⁾. Ook ons bestuurslid Leon De Couvreur bracht een "zjevensteentje" aan en hij legde uit waarom zijn overgrootvader een "dubbele sjeef" werd genoemd⁽⁵⁾

Eind augustus / begin september II. beluisterde ondergetekende op radio 3 (VRT) een wederuitzending van het zondagochtend-programma "Wereldbeeld" (J.P.Rondas) dat op 19 juli al was uitgezonden. Dit programma handelde vooral over straat- en geuzengeweld, en vandaar over de Gentse volkszanger, geus en anticlericaal Karel Waeri die in 1862 begonnen is met zingen en die in 1874 in zijn lied "*Ge moet derveuren deugeniet zijn*" een soort beleidsverklaring uitdraagt wanneer hij zegt: "*Kzal peper geven uit al mijn krachten op kwezel, tsjeef of calotijn*". Waeri is naar eigen zeggen niet tegen de godsdienst als zodanig, maar hij is scherp anticlericaal; op 26 oktober 1884 maakt hij trouwens een lied waaruit zijn wijze van denken overduidelijk blijkt uit het refrein:

*Foert, foert foertorium
Weg met tsjevenras in aeternum
Mortus mortitorium
In Saecula saeculorum*

Het woord foert volstaat voor hem blijkbaar niet om zijn weerzin te vertolken. Hij heeft behoefte aan een soort overtreffende trap, en maakt er "foertorium" (het meeste foert) van, om het ras der sjeven meer dan morsdood en voor eeuwig de verdoemenis toe te wensen. Voor hem zijn de tsjeven de heilige jozeffen die "pauser" zijn dan de paus...

Met deze snuffelvondst zijn er wellicht "*genoeg sjeven*" in observatie geweest: Misschien mag dit hoofdstuk hiermede als afgehandeld worden beschouwd?

(MVT)

(1) Voor zover nodig weze benadrukt dat aan de hier gebruikte titel "*Genoeg zjeven*" geen enkele politieke betekenis mag worden toegevoegd. Onze Kring leunt bij geen enkele partijpolitieke strekking aan en staat open voor al wie geïnteresseerd is in lokale geschiedenis en/of heemkunde, tot welke partijpolitieke strekking ook de geïnteresseerden zichzelf rekenen en/of bekenen. "*Genoeg sjeven*" is gewoon een soort parafrase op de titel ("*Nog zjeven*") van de bijdrage verschenen in ons nr. 156.

(2) Cfr. De Heemschutter, 1997, nr. 153, p.15.

(3) A. SCHREVER: Dialectologie, etymologie en lokale geschiedenis, in De Heemschutter, 1997, nr. 154, p.21-27.

(4) L. DE COCK, *Nog zjeven*, in De Heemschutter, 1997, nr.156, p.34-36.

(5) L. DE COUVREUR, *Jozef Waldraet, een "dobbele sjeef"*, in De Heemschutter, 1998, nr.161, p.27-28.